DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GÉRANT.

SỐ 204 NĂM THỨ BA NGÀY [illegible] THÁNG 7 NĂM KỶ-TỴ TỨC NGÀY THỨ BẢY 10 AOÛT 1929 MỖI SỐ 5 XU

DEPOT LEGAL •INDOCHINE• № 11367

TIẾNG-DÂN

聲 LA VOIX DU PEUPLE 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG

Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÁO QUÁN Đường Đông-Ba, Huế

Giây thép nói số 62

Giây thép : TIẾNG-DÂN — Huế

GIÁ BÁN

Bổn-phủ		Ngoại-quốc
Một năm	[illegible]	[illegible]
Sáu tháng	2.50	3.50
Ba tháng	1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước. Thư và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. Rao đăng quảng cáo việc riêng xin thương nghị trước.

Kỷ là ghi, niệm [illegible] ngày kỷ niệm 紀念 là ngày đáng ghi nhớ mà không khi nào quên.

NGÀY KỶ-NIỆM ĐỆ-NHỊ-CHU-NIÊN CỦA BẢN-BÁO

Ngày nay là ngày đệ-nhị chu-niên của Bản-báo, nghĩa là Bản-báo ra đời đến nay đã chẵn hai năm mà ngày nay là ngày giáp năm thứ hai. Con đường trăm dặm, dầu đã đi qua chín mươi chín dặm rưỡi mà người ta còn cho là chưa được nửa phần, huống chi trên con đường ngôn luận vô cùng vô tận này, mới một hai bước đầu, đã có chuyện gì là đáng ghi. Tuy nhiên đi trên một con đường dài, mới ra cửa một đôi đoạn đã nghe những điều gì, đã thấy những điều gì, những điều ấy tiếp xúc đến não cân mình thế nào, cảm-giác đến tâm-tư mình thế nào, tuy chưa được là bao, song cũng đã có nhiều vẻ. Nếu cứ một mực bước ngay, nhắm mắt thẳng tới, không có nơi tạm nghỉ dừng chưn một đôi chốc, để xem xét ngẫm nghĩ những điều đã thấy đã nghe, thì chẳng khác gì cỡi ngựa xem hoa, cầm dao rạch nước, dầu có đi qua một trăm bận mà cũng như người chưa đi. Không những kẻ bàng-quan có thể trách mình « mất công đi mà không sở đắc » mà chính mình tự xét cũng không khỏi mắc cái thẹn « sáng mắt mà mù, lành tai mà điếc ». Việc đã qua mà không có ý thức, thì việc tương-lai còn mong gì có thực sự.

Bản-báo ra đời đã hai năm nay, mục-đích và tôn-chỉ thế nào, chư-tôn độc-giả đã dư hiểu, không cần nhắc lại nữa. Về mặt nghị-luận và biên-tập thì còn ở trong thời-kỳ ấu-trĩ, lại nằm dưới quyền ngôn-luận chật hẹp. Bản-báo vẫn biết còn có nhiều điều khiếm khuyết, không thể làm cho độc-giả mười phần thỏa-mãn được. Song dầu thế nào mặc lòng, Bản-báo cũng gắng sức theo con đường quang-minh chính-đại mà lần lần bước lên, được một tấc hay một tấc, được một thước hay một thước (得寸守寸 得尺守尺), quyết không vì hoàn-cảnh mà phải lợt mất cái bản-sắc chân-chính của Bản-báo. Duy có đôi điều trong tình thế xã-hội ta về khoảng gần đây, mà Bản-báo đã có xem xét kinh-nghiệm ít nhiều để nhận làm điều chủ-kiến, nhứt-định kiên-trì từ lúc tờ báo ra đời cho đến ngày nay, có lẽ trong chư-tôn-độc-giả có kẻ đọc qua mà không chịu để ý xét đến chỗ dụng tâm đặc biệt ấy, vậy nhân ngày Đệ-nhị-chu-niên này Bản-báo thử theo câu chuyện đi đường mà bày tỏ như sau này :

Trung-kỳ là một xứ thuở nay chưa có báo mà Bản-báo là tờ báo đầu tiên. Trong vùng mây che mù đậy, bỗng có một luồng không-khí mới lạ, kẻ ưa vẫn nhiều mà người ghét cũng không ít. Không kể một số rất đông, không học quốc-ngữ, không biết đọc báo, chứ trong số đọc báo, trừ những người có não phán đoán ra, kẻ thời thích mới ham vui, chỉ đọc qua mà không chịu suy nghĩ, kẻ thì chỉ lấy ý riêng mình mà đọc báo, vì muốn lợi dụng mà nhà báo không theo nên sinh lòng oán trách, Bản-báo đứng giữa cái hoàn-cảnh mới mẻ lạ lùng ấy, đường đi nước bước mà lệch một ly thời sai đến ngàn dặm, lộn một nước thời hỏng cả toàn-bàn, quan-hệ không phải là nhỏ. Vì thế nên thiên-chức của Bản-báo buộc điều thứ nhứt là phải dùng cái thái-độ cẩn-thận nghiêm-trọng mà không dám buông chưn thả nước, đạng đua đuôi theo các nhà anh chị ngoài Bắc trong Nam. Trong thái-độ cẩn-thận nghiêm-trọng mà Bản-báo chủ-trì trong hai năm nay thì có chứng thực rõ ràng :

Một là không cổ-động hão. Những việc gì muốn thu hiệu trong tạm thời thì cổ động thật có hiệu quả, nhưng gốc phải ở chân-tướng của sự thực thì mới có giá-trị. Nếu không xem xét nội-dung câu chuyện mà tung cờ đánh trống làm cho người ta nghe theo, thì lần thứ nhứt người ta còn lầm, đến lần thứ hai thứ ba ắt không ai tin nữa, vì sự thực sau này không hợp với lời cổ-động ngày trước, thành ra người ta sinh nhàm. Hiện người Trung-kỳ ta ngày nay nghe đến tên hội nọ cuộc kia mà sinh lòng nghi-hoặc, chính vì cái cớ cổ-động hão đó. Bởi thế nên Bản-báo từ ngày ra đời đến nay, trừ việc giúp dân Thanh-hóa bị lụt, ngoài ra không cổ-động chuyện gì, dầu có chuyện danh-hiệu bề ngoài tốt đẹp cũng chỉ đăng mấy câu thực-sự thôi (Về quảng-cáo thì các nhà rao hàng chịu trách-nhiệm).

Hai là không tán-dương huyễn.

Tán-dương những điều hay điều ích để khích-khuyến công-chúng ấy là phận-sự của nhà-báo; song tán-dương cũng không rời sự-thực ra được; nên cần phải cân lượng, thực-sự được ba mà tán-dương lên năm, thực-sự được tám mà tán-dương lên mười, thì lời tán-dương mới không đến nỗi mất lòng tín-nhiệm của công-chúng. Nếu bất luận việc gì cũng cứ vỗ tay xưng-tụng, thì không những không ích mà lại có hại : Như khen ông đại-biểu nọ là giỏi mà nhân-dân không được đỡ-vói điều gì; khen ông quan kia là liêm mà nhân-dân vẫn bị mất hối-lộ; nói nhân-đạo công-lý mà cái màn oan-khuất không chịu dở đi, nói ái-quốc ái-quần mà lớp tuồng dả-dối cứ mỗi ngày mỗi diễn ra, thế là rất hại. Hiện nhân-dân ngày nay giảm mất lòng tin cậy, chính vì cái lối tán-dương huyễn đó.

Ba là không công-kích riêng.

Thường người ta hay nói « tờ báo là tòa-án công luận ». Đã là tòa-án thì những điều hư việc xấu trong xã-hội, dầu pháp-luật không xét mà nhà-báo cũng được lấy ngoài bút phủ-việt để trừng phạt một cách cho xứng đáng. Bản báo đã là tiếng-dân nên đối với các đảng phái đều giữ một lòng ngay-thật; từ Chánh-phủ, quan-trường, học-giới, thương-giới, cho đến công-đoàn lao-động, chức-dịch hương-thôn, gặp việc gì phỏng có hại đến công-ích, quan-hệ đến phong-tục, thì cứ đăng việc thực mà phụ lời phê-bình, cầu cho người có điều lỗi nghe mà sửa đổi, chớ đối với cá-nhân thì tuyệt-nhiên không ý gì cả. Tức như thiếu-niên tân-học là một hạng rất quan-hệ đến hậu-vận nước nhà, mà nếu có việc gì sai-lầm thời cũng lấy lời ngay mà trung-cáo; quan-trường gần mấy năm nay là nơi thọ-bảng mà bản-báo cũng không khi nào binh không đặt chuyện mà nói vu.

Chỉ xét điều đó đủ tỏ rằng Bản-báo vẫn mang tiếng nghiêm-khắc mà kỳ-thực là trung-trực vậy.

Đó là nói đại-khái. Ngoài ra, câu chuyện phong-tình, lối-văn thô tục, dầu người xem ưa thích mà Bản-báo nhận là có hại đến nhân-tâm thế-đạo, thì không đăng lên mặt báo bao-giờ. Đó cũng một điều đặc-biệt, vì tình-cảnh trong xứ mà Bản-báo phải giữ gìn như thế, không có ý gì là lập-dị.

Ôi ! muôn trùng sóng lở, một nhánh lau mà nói việc đón ngăn, lửa cháy củi xe, cầm nước gáo mà toan bề tưới chữa. Bà con anh em, chắc nhiều người cho là không biết tự-lượng. Song lương-tâm cùng thiên-chức, buộc phải thế nào bản-báo hết lòng mà làm theo thế ấy. Ai biết ta chăng ? Ai trách ta chăng ? Bản-báo xin vui lòng chịu.

Ngày kỷ-niệm đệ-nhị chu-niên này, đối với độc-giả đồng-bào, Bản-báo đã có mấy lời tâm-sự phô-bày như trên. Còn về phần Bản-báo thì ngày kỷ-niệm năm nay không được vui như ngày kỷ-niệm năm đệ-nhứt, vì là có một sự buồn: hai người yếu-nhân của Bản-báo là ông Ngô-Đức-Diễn và ông Đào-Duy-Anh đương bị bắt giam.

Tiếng-dân

VĂN-UYỂN

Kỷ-niệm Đệ-nhị châu-niên Báo Tiếng-Dân

I

Dân đà có miệng tờ nào cấm ?
Tỉnh giậy kêu lên mấy tiếng rầm.
Bút sắt lòng son nhồi một tấm,
Ngày qua tháng lại chẵn hai năm.
Ba kỳ trống mõ chung hò rập,
Bốn mặt non sông lặng hiểu ngầm.
Miễn đặng bà-con may mặc ấm,
Kéo tơ đâu dám kể công-tằm.

II

Rút đoạn ruột tằm trả nợ chung,
Ngổn ngang trăm mối kéo chưa xong.
Không quyền đã thế mong gì lợi,
Khỏi tội là may dám nói công.
Ngày bảy trăm ba (1) đầu sử mới,
Dân hai mươi triệu kết dây đồng.
Nghe chăng văng vẳng kèn trời đất,
Chim có rừng xanh cá có sông.

(1) Tức là 2 năm

T. D.

Ngày sinh Tiếng-Dân Giáp hai năm

Rời đất một tiếng khóc ;
Năm kia ngày hôm nay.
Mưa nắng trải bao phen ?
Quả đất hai vòng xoay.
Hoàn cảnh dầu thế nào.
Hiu quạnh thêm chông gai.
Tiếng tăm vẫn giữ mực,
Dịu ngọt pha chua cay.
Cười khóc tỏ vui buồn.
Nói bàn theo đường ngay.
[illegible]
Ức triệu năm tháng ngày.
Trời đất có biến động.
Ngòi bút thêm có oai.
Sấm sét trộn đông tố,
Gầm thét tung trời mây.

Thiếu Phồn

THỜI ĐÀM

CÂU CHUYỆN «TÂN-VĂN»

Nhân ngày kỷ-niệm « đệ nhị chu-niên » của Bản báo, ký-giả xin đem vấn đề « tân-văn » làm câu chuyện « thời đàm ».

Vấn-đề « tân-văn » tức vấn đề « nhật-trình tạp-chí ».

Bởi đâu mà có nhật trình tạp-chí ?

Trước khi máy in xuất hiện, không có nhật-trình tạp-chí. Sau khi máy in xuất hiện, mới có nhật trình tạp-chí. Trước thời kỳ tự-do ngôn luận, nhật trình tạp-chí không phát đạt, sau thời kỳ tự do ngôn luận, nhật trình tạp chí mới phát đạt. Máy in là một vật liệu trọng yếu trong cuộc cơ khí cách mệnh ; quyền tự do ngôn luận là một điều kiện trọng yếu trong cuộc nhân quyền cách mệnh. Xem như thế, ta có thể nói : « tân-văn » là một sự kết quả của hai cuộc cách mệnh cơ khí và nhân quyền.

Đối với nhân loại, sự kết quả ấy có những ảnh hưởng gì ?

Buổi xưa, giặc nổi ở vùng Nam-phố, nhân dân ở vùng Kim-luông có thể cứ thanh nhàn mà yên giấc ; ngày nay ông Tổng thống Hoa-kỳ mới nhức đầu sổ mũi thời nhân dân Phi-châu đã rục rịch náo-động. Loài người tăng sức thấy thêm được mấy ngàn từng, tăng sức nghe thêm được mấy ngàn lớp, là nhờ tân văn.

Buổi xưa, lời giạy ông thánh, câu chuyện ông hiền, chỉ một mình hạng thượng lưu trong xã-hội biết ; ngày nay, đứa trẻ con có thể xem được lịch sử ông Gia-tô, người đi cày có thể hiểu được lý thuyết ông Can-mác. Sự đào luyện tinh thần không phải của riêng một giai cấp mà thành của chung cả quần chúng, được như thế là nhờ tân văn.

Nói tóm, thêm được tri thức, bớt được chuyên chế, là hai cái ảnh hưởng lớn của tân văn đối với nhân loại. Nhưng đó là nói cho thiên hạ. Về phần riêng ta, tân văn thêm tri thức cho ta được bao nhiêu, bớt chuyên chế cho ta được bao nhiêu ? xin chư độc giả thử nghĩ.

X. X. X.

CHUYỆN HAY

GIÀ-ĐÒN NON-LẼ

Báo Thực-nghiệp, ra ngày 28 Juillet trong mục Hoài-nghi, có đăng :

Ngày xưa có một ông quan đã nổi tiếng là một tay xét án rất giỏi, vì án khó thế nào mặc lòng, đến tay quan cũng tra ra được cả. Một hôm quan nghĩ thế nào chả biết, bèn đem người nấu bếp ra để thí nghiệm cái tài xét án của mình. Buổi chiều bếp bưng cơm lên, trong mâm cơm có một con cá để vừa cái dĩa quan liền lách đôi con cá ăn hết một nửa, còn một nửa, lại để úp sấp xuống, trông hình như con cá còn nguyên ; Bếp vô ý bưng mâm xuống cứ thế trút cá vào nồi. Bữa cơm sáng hôm sau, Bếp gắp cá ra, lại cũng vô ý gắp con cá ấy để úp sấp trên dĩa mà không biết rằng quan đã ăn hết một nửa con cá ấy rồi. Khi bưng mâm lên, quan liền lật con cá lại hỏi : « Bếp ! Ai ăn một nửa con cá đây, mà còn thừa mày lại bưng cho tao ăn ? » Bếp không biết nói sao cả. Quan liền sai đưa đứa Bếp ra tra tấn hết hình nọ sang hình kia, như một nơi địa ngục Diêm-vương vậy ! Bếp đau quá, không chịu nổi, liền cung: « Bẩm quan lớn ! Tối hôm qua, con muốn uống rượu quá, nhưng không có đồ nhắm, trót lấy mất nửa con cá ra nhắm, sớm hôm nay con lại cứ thế giọn lên, xin quan lớn đèn trời soi xét mà xuống phúc xá tội cho kẻ tôi đòi ». Quan nghe xong lời cung của bếp, liền xin treo ấn từ quan, là vì quan tự biết mình xét án thật không giỏi chẳng qua là mình già đòn thì nó phải non lẽ đấy thôi ».

. . .

Ở Âu-châu, từ cuộc Nhân-quyền cách-mệnh, trong hình luật đã bỏ hết các cách tra khảo bằng roi bằng kẽm. Ở xứ ta, nghe đâu từ mười lăm năm nay, cái hạnh phúc ấy đã có phưởng phất bay trên mặt tờ giấy. Nhưng ngoài tờ giấy thời những chuyện như chuyện kể ở trên cũng thường có. Chẳng biết đã có ai « treo ấn từ quan » chưa ?

T.B.

THƯỜNG THỨC

CÁCH NUÔI CHIM YẾN

Chim yến lông sắc vàng, mình nhỏ bằng con chim sẻ. Có thứ lông vàng đốm đen, ta thường gọi là bạch-yến, nhưng nếu gọi là hoàng-yến thì đúng hơn, Yến-đực hót rất hay, nên người ta thường nuôi làm cảnh. Giống yến là một giống rất dễ nuôi, nhưng có biết cách thức thời mới dễ.

Chọn chim yến. — Con nào lông mướt và bóng, gọn mình, hay nhẩy nhót, là chim tốt và khỏe. Con nào xù lông, hay đứng im một chỗ, là chim xấu. Con đực thì lông vàng thắm, con mái thì lông vàng nhợt, nhìn kỹ một vài lần thì rõ.

Lồng chim yến. — Người ta thường nuôi chim yến trong những lồng vuông, bề giài độ 5 tấc, bề cao độ 4 tấc, bề ngang độ 4 tấc. Đó là thứ lồng trung bình, nhưng lồng càng rộng càng hay. Những thứ lồng đó, làm bằng thép hay bằng tre, người ta thường bán ngoài chợ, hay ở nhà thợ thiếc. Nếu muốn nuôi nhiều thời cũng có thể làm một cái lồng to, ngăn ra nhiều ngăn. Lồng nên để vào chỗ kín gió, một nửa ra ánh-sáng, một nửa lấy giấy hoặc gỗ che kín cho chim ẩn. Lồng chim nên giữ sạch sẽ.

Đồ ăn của chim yến. — Thứ đồ ăn cần nhất của chim yến là kê. Cho nó ăn thứ kê còn vỏ để nó nhấm thì hơn. Ngoài ra, có thể cho nó ăn gạo và ngô giã nhỏ. Nên đem gạo hay ngô ngâm nước độ nửa giờ để ráo nước, giã nhỏ bằng hột vừng, rồi cho ăn. Nếu trộn trứng gà rồi đem phơi ra nắng thì càng tốt. Về mùa nực, cách một ngày nên cho mỗi con một lá rau xà-lách, hoặc rau muống, hay rau giếp. Con nào phân lỏng thì cho ăn ít rau, con nào phân rắn thì cho ăn nhiều rau. Nếu mình biết để ý trông nom thì chim được mạnh luôn. Ngoài ra còn có thể cho chim ăn ruột bánh tây. Nên treo trong lồng một cái mai mực, (mua ở hàng thuốc bắc), vì chim đẻ cần phải có chất vôi thì trứng mới tốt.

Gây giống. — Cách gây giống chim yến cũng hơi tựa như cách gây giống gà. Mùa rét, từ tháng tám cho đến tháng hai, nên nhốt riêng con đực và con mái ra hai lồng. Cuối tháng hai sang đến tháng ba, nên thả chung đực và mái vào một lồng. Hai con đực và mái nó không quen nhau, thường hay đánh nhau ít lâu. Phải treo trong lồng một cái ổ, làm bằng một cái giỏ con, to độ bằng cái bát ăn cơm, trong lót bằng rơm, hay bằng miếng vải, lấy kim đính miếng vải lại, hay lấy rơm nhận vào cho vải khỏi rơi ra.

Độ 10 ngày thì chim đẻ một lứa. Từ 3 cho đến 5 quả trứng, quả nào xanh là trứng tốt, quả nào trắng hay vân đỏ thì thường không nở. Trong khi chim ấp, cần phải nhớ mấy điều này :

1·) Nếu muốn cho chim uống nước thì nên dùng những bình cổ bé mà cho uống nước chim chỉ đủ thò cổ vào uống thôi. Nếu dùng bình to và đổ đầy nước, thì chim cái hay lăn vào tắm, rồi nhảy lên ổ để ấp, như thế thì hay ung trứng, có cho chim tắm thì phải cho tắm trước khi ấp trứng.

Phải trông nom trứng luôn. Độ 15 hay 20 ngày thì trứng nở. Lúc đó

(Xem qua trang ba cột thứ ba)

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ
JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUẾ

TRUNG-KỲ NHÂN-DÂN ĐẠI-BIỂU SẼ ĐẾN NGÀY HỘI

Tờ nghị-định quan Khâm-sứ ngày 14 Juillet định kỳ hội-đồng thường-niên nhân-dân đại-biểu Trung-kỳ sẽ họp ngày 19 Août 1929. Nghị-sự chương-trình như sau này:

NGHỊ-SỰ CHƯƠNG-TRÌNH

Thứ hai 19 Août

Buổi mai. — Chính-phủ bày tỏ những thể-lệ sửa đổi về các hội đồng đại-biểu ở Đông-pháp. Bầu hai hội-viên và hai phó-hội-viên hội-đồng « Đông-dương tài-chánh kinh-tế ». Bầu một hội-viên có mỗ đồn điền vào Hội-đồng bản xứ thuộc địa.

Buổi chiều. — Khai hội. Đọc diễn văn quan Khâm-sứ và bài trả lời của viện dân biểu.

Thứ ba 20 Août

Buổi mai. — Đọc ngân sách. Xét dự toán ngân sách năm 1930.

Buổi chiều. — Xét ngân sách.

Thứ tư 21 Août

Buổi mai. — (1) Xét ngân sách.

Buổi chiều. — Hội riêng và thảo các bài yêu cầu và trình các lời yêu cầu riêng.

Thứ năm 22 Août

Buổi mai. — Bày tỏ biện tình điền thổ Trung-kỳ. Làm bài bày tỏ ý kiến viện về vấn đề ấy.

Buổi chiều. — Bày tỏ vấn đề lâm trạm ở các tỉnh. Thảo bài bày tỏ ý kiến viện về vấn đề ấy.

Thứ sáu 23 Août

Buổi mai. — Bày tỏ vấn đề khai sinh tử, giá thú của dân gian. Thảo bài bày tỏ ý kiến viện về vấn đề ấy.

(1) Biên bản trong 4 kỳ trên đây tòa Khâm sẽ làm ngay, và giao cho mỗi viên được cử vào Hội-đồng đại biểu người Pháp ở Trung kỳ một bản.

50 bịnh nhân bị đuổi ra khỏi nhà thương trong một ngày

Chúng tôi là bịnh nhân trong hai phòng I và II ở nhà thương Huế có mấy lời nhờ quý báo đăng cho việc sau này:

Chúng tôi là trên 50 người đau, cả đàn ông đàn bà, kẻ bịnh nặng người bịnh nọ, kẻ mới vô người nằm lâu mà chưa lành, đều bị thầy L. b. T. đuổi ra hết.

Đã lâu nay, thầy I. và cô Q. làm việc ở hai phòng ấy đều có lòng tốt, chăm nom chúng tôi rất kỹ lưỡng, nên ai nấy cũng bằng lòng.

Đến ngày 29 tây, thầy T. mới đến làm, xưng là Surveillant, coi lại công việc mà thầy I. và cô Q. đã làm. Qua ngày 30 thì chúng tôi thấy thầy T dọn nạt, bảo rằng: tau cho ra hết, để dọng thêm nhớp.

Đến 9 giờ, Quan thầy thuốc đi Visite, thầy T. chỉ người nào, Quan thầy cho ra người nấy, cọng cả thảy 50 người, già, trẻ, lớn, bé phải bị đuổi ra trong một ngày.

Chúng tôi có người ở Quảng-nam, kẻ ở Quảng-bình, người ở Hà-tịnh, kẻ ở Quảng-nghĩa, xa nhà ngái cửa thuở nay làm lụng quê mùa, xó bếp dầu vườn, không hề biết đường dinh liễu; đến khi đau, người nhà chở đến nhà thương, mong đến khi lành, sẽ có người nhà lên đem về. Dè đâu, buổi rủi lại càng thêm rủi, còn đau mà bị đuổi thình lình ra khỏi nhà thương, vì không biết trước, không dè phòng, nên ra ngoài đường bơ vơ, cơm không có ăn, kẻ bồng con, người dắc mẹ, thê thảm khôn cùng.

Chúng tôi ngắn có kêu chẳng thấu trời, vậy nhờ quý báo đăng giùm cho mấy câu để quan trên thấu rõ.

Bệnh-nhân

L. T. S. — Bệnh nhân ở Nhà thương, Nhà thương cho về cho ra là việc thường. Nhưng bắt người bệnh phải ra thình lình và một lần bốn năm chục người như vậy, như đã nói trên thời rất khổ cho người bệnh, nhất là người nhà quê nghèo khổ. Nếu Nhà thương một hai ngày trước khi cho ra nói cho người bệnh biết, mà ngày nào cũng lựa dần dần cho ra, thời chắc tránh khỏi cái khốn « đuổi thình linh từng bầy » như trên đã nói

« Cuộc du lịch của Auto Ecole »

Khách du lịch đến Huế chiều 1er Août, đã đi xem cung điện và các lăng tẩm v. v.. Ngày 3 Août, mấy ông Trịnh-hưng-Ngẫu, Bùi-thế-Mỹ, Châu-văn-Sanh, Phan-văn-Dương, Thân-đức-Điền và các ông trong Nam có tới thăm nhà báo Tiếng-dân.

Đất Huế là một nơi trung tâm điểm ở nước ta, gần đây con đường phía Bắc thì xe hỏa Tourane—Hanoi đã thông nhau, phía Nam thì các cù trên mấy sông lớn phần nhiều đã thành, đường đi lại có tiện hơn trước. Vì vậy nên năm ngoái có cuộc du lịch mấy ông nhân vật Bắc-kỳ năm nay lại có cuộc du lịch mấy ông nhân vật Nam Trung-kỳ, mới đón gánh và hai cái thùng, càng ngày càng thân cận nhau. Tưởng tấm lòng nói giống của chúng ta, không còn có cái cảnh huống kẻ Việt người Tần như trước vậy. T. D.

THANH-HÓA

(HOẰNG-HÓA)

Lại cái thủ đoạn lý trưởng

Ở tổng Bái-Trạch có ba anh lý-trưởng là Nguyễn-văn-Tuyển ở làng Ông-Hồa, Lê-ngọc-Doãn làng Phú-Cả, Nguyễn-văn-Uy làng Yên-Hào mới rồi nhân vụ thuế cũng ra tay vơ vét. Số là các nhà phụ canh đến nộp thì các anh ấy cứ lấy mỗi mẫu là 6$ hoặc 7$, thổ là 3$ hoặc 3$50, còn các điền tư nộp đến 5$, 2$ mà các anh ấy cứ rượu chè be bét, nhất thiết không chịu nhận.

Ôi! Thuế mà Nhà nước mỗi ngày mỗi gia thêm dân nghèo đã lấy làm nguy, thế mà những người thừa hành của Nhà nước lại tự tiện gia tăng nữa thì dân chịu sao cho nổi ?? Có ai biết cho chăng?

Ninh-xích-Tử lai cảo

VINH

Bắt người!

Ngày 28 tháng bảy tây, kỳ giả thấy quan Một-thám và quan Thương-tá-tỉnh-vụ và quan Bang-biện thành-phố, dẫn bốn người tên là Tôn-quang-Phiệt, Nguyễn-ngọc-Tuyết, Nguyễn-sĩ-Sách, Đinh-văn-Tường. Đến ngày 29 ông Vương thúc Oánh, và ông Đặng-thái-Mai, cũng bị bắt. Sáu người ấy hiện đương giam tại đề-lao Vinh, không biết vì việc gì.

Một người thấy chuyện

QUẢNG-BÌNH

(QUẢNG-TRẠCH)

Lại ngán cho phong hóa

Vừa rồi ở làng Phù Kinh tổng Thuận Lễ có một chuyện như sau này:

Hai người con trai, ông Phan Tuần, anh là Phan Vượng, em là Phan Nghinh (ông ấy có nhiều con, nhưng đó là hai người trong cuộc) đã có cửa nhà riêng. Người anh góa vợ đã chừng một năm, còn người em thì mới được một đứa con bé.

Bữa mồng 10 vừa rồi, độ 8, 9 giờ mai, nhân lúc Ph. Ngh. ra đồng làm việc, Ph. V. ta mới lên chân qua nhà em mà tư dâm với vợ em là thị Y. Chẳng dè trong lúc đang cuộc thì Ph. Ngh. ngoài đồng vừa về, trông thấy thì Ph. V. mở cửa sau cút mất. Ph. Ngh. nổi giận, vừa la vừa đánh vợ y rất dữ dội, lại toan thắp lửa đốt nhà thì may có người tộc thuộc và lân bang chạy tới chữa.

Hỏi vợ y thì nó khai rằng: « vì anh Ph. V. dỗ dành, tôi nể (!!) quá nên tôi mới phải nghe lời »

Còn anh vô sĩ kia thì cút đâu mất đến bữa rày cũng chưa về.

Ôi! những tấn kịch như vậy sao cứ diễn ra hằng ngày. Nghĩ có đáng buồn cho phong hóa không?

Xấu hổ lai cảo

QUẢNG-NAM

(ĐIỆN-BÀN)

Cử lý trưởng 3 năm không rồi

Tên Lý-trưởng làng Phú-Triêm-Đông là Dương-phú-My làm việc hơn 5 năm, Đến năm 1927 đưa đơn xin thôi dịch. Quan phủ cũ phái chánh tổng An-nhơn là Phan-Toại về lần. Dân làng xin đem Phó lý Dương-Thể, và Hương mục Lê-Tương còn hào mục thì đem tên dân tha ngụ là Dương-Chi cho đủ ba người. Chánh tổng trình về quan. Dân làng nói tên Dương Chi là người không tư cách, đồng đứng đơn 250 người, đơn quan trích tên Chi. Nhưng hơn một năm, quan không sức tái lần, cũng không sức dầu tiếm. Sau tên Chi thế nào lấy được 40 người ký tiếm đều kéo trích Dương-Thể và Lê-Tương, quan lại sức tổng về tái cử liền. Khi Chánh tổng thừa lệnh quan về cử lại thời dân đều xin để y Dương-Thể và Lê-Tương, còn Dương-Chi thì trích ngoại. Chánh-tổng cũng muốn y theo lời yêu-cầu của dân trình như vầy: « 本寮楊彩黎瑕均係漢字國語並通爲人恰涉性行純良經伊社民情願再舉請應依果存楊志係無學識且又他寓伊社民多不服情存應摘外之路候審飭是云云 ». Không rõ vì duyên cớ sao mà đến 2 năm rưỡi nay quan cứ để yêm luôn, không sức công cử.

Nay quan-Phủ cũ đã đổi rồi. Tên Lương-Trì lại sắp làm cho tên Dương-Chi cái nhà về làng chánh để tranh vụ lý trưởng ấy.

Nay lý trưởng Dương-phú-My làm đơn xin quan mới về tiếm cử. Để xem thử ra sao.

Ôi! bà dầm ông lão thường hay khuấy rối thiên hạ lắm nhỉ!

Tâm-Tuyên lai cảo

QUẢNG-NGÃI

(NGHĨA-HÀNH)

Chó dại! Chó dại!!

Ở Tỉnh Quảng ngãi, trong tuần tháng 5 tháng 6 dây lại phát ra cái nạn chó dại.

Ở huyện Nghĩa hành, làng Xuân đình, Ba bình, Đông xuân, An ba và Thu xá thuộc phủ Tư Nghĩa, người ta và súc vật mắc phải chứng bịnh ấy đã nhiều.

Vậy mong cho bà con anh em ta lo kiếm thuốc để ngừa chứng độc chó dại, thì hay lắm. N. D.

BÌNH-ĐỊNH

(TUY-PHƯỚC)

Bán bài chỉ

Lý-trưởng làng Xuân-mỹ, tổng Quảng-nghiệp, lãnh bài chỉ về phát cho dân, cứ mỗi cái phải nộp 0$07 mới được lãnh.

Bảy xu (0$07) ở dân quê, có dễ kiếm đâu, mà ông Lý đặt ra cái lệ mới đó. Quan trên có biết cho không?

Dân làng Xuân-mỹ

QUI-NHƠN

Câu chuyện tác quái!

Trưa ngày 5-7-29, có hai người con gái, một người tên là Maria Thắm 20 tuổi, người kia tên là Maria Trận 18 tuổi, ở nhà phước Bằng-lăng) Sông-cầu, Tuy-an) ra Qui-nhơn thăm Cố-Giang. Khi trở về vì chờ xe nên ngồi trước ngõ nhà viên Bang-tá mà đợi. Viên Bang-tá đi đâu vừa về, thấy hai chị gái tơ đúng độ, mơn mởn má đào, truyền linh bắt vào phòng tư dạy chuyện.

Khi hai chị nghe bắt, không rõ vì chuyện gì, nên theo lính mà vào. Vừa bước chân vô cửa, viên Bang-tá đóng cửa lại, chị Thắm hoảng hốt vùng chạy, còn chị Trận thì bị viên ấy nắm tay kéo lại, nên không chạy được; một lúc khá lâu chị Trận được thả ra, lại thấy hai tên lính đi theo mà rằng: « Quan cho đòi chị kia nữa. »

Thế mà cũng. . . . !

Một người qua đường.

PHAN-THIẾT

(ĐẠI-NẪM)

Ruộng tư sao đành làm ruộng làng?

Bản báo đã có đăng bài lai cảo « Ruộng tư sao đành làm ruộng làng » của ông *Huỳnh-Long* trong số 193, ngày 3 Juillet; nay tiếp được một bài trả lời của mấy ông Hương chức làng Đại-nẫm biện bạch, (bài dài quá lệ, không thể đăng hết được) đại khái nói nguyên ruộng ấy làng đã có bộ và đóng thuế từ năm Minh-mạng thứ 12 (1817), thuở nay có cho người mướn có giấy minh bạch. Đến năm Khải-định thứ tư (1918), có ba người dân làng, Phan-Băng, Hồ-Tồn và Nguyễn-Lệ mướn ruộng ấy, có giấy hẳn hòi. Qua năm Bảo-đại nguyên niên (1926), làng thấy sào mẫu không đúng trong bộ, nên làm đơn xin quan khám mà đóng thuế thêm. Khi ấy, mấy người dân ấy mới rõ ruộng đó còn thẳng lâu nên làm đơn xin trưng, vì thế thành gây ra sự kiện. Còn những chuyện xuất tiền lo lót, đều là nói vu. Vì mấy đám ruộng ấy hiện thời giá đáng bao nhiêu mà lo đến một số tiền to như thế, v. v.

Cứ như lời mấy ông hương chức biện bạch ở trên đó, thì ruộng ấy trước vào bộ làng, từ năm Minh–

QUẢNG CÁO

Kính cáo các Cổ Đông

« HƯNG-NGHIỆP HỘI-XÃ »

Hội-đồng Trị-sự xin có lời báo cáo để tất cả Cổ-đông Hội-xã hay rằng gần đây ở Quảng-trị, Vinh, Thanh-hóa chẳng may sảy ra những việc lôi thôi như việc soát nhà riêng của các viên Quản-lý và Cổ-đông, đều là thuộc về việc cá-nhân không có can dự gì đến công việc của Hội-xã.

Nhân dây Hội-đồng Trị-sự xin nhắc lại để các nhà Quản-lý và các nhà giúp việc ở các chi-điếm nhớ rằng: « Những công việc buôn bán ở các chi-điếm đều nhất thiết phải tuân theo mệnh lệnh của Hội-đồng Trị Sự. Nhà Quản-lý nào hoặc các viên thư ký làm việc ở các chi-điếm nếu không tuân theo mệnh lệnh và mục-đích buôn bán của Hội-xã mà nhỡ sảy ra việc gì, dù là việc riêng song có phạm đến danh giá chung của Hội-xã thì Hội-xã cũng không có thể bỏ qua mà sẽ phải nhờ đến pháp-luật can dự đến ».

HƯNG-NGHIỆP HỘI-XÃ

87 Bd Henri D'orléans Hanoi

MẠO HIỂM NỮ HIỆP

(PHÚC-NHĨ-MA-TƯ TRINH-THÁM-ÁN)

Dịch-giả: XÀ-TÚC-TỬ

Số 31

CHƯƠNG THỨ SÁU

Lời bỡ thuật của nàng thư ký THANG-ÂN

(Tiếp theo)

Bạn ta cười và nói:

Câu chuyện thạch động dưới hòn núi-đá mà NGAI-TƯ thuật cho Hoa-sinh nghe hôm qua, thì các cửa ngõ về đường dưới hầm kín đó (Toại đạo) đã lấp chưa bao lâu, hôm qua tôi ở trong phòng Đa-bửu, đi trên ván lót nền, thì bước nào bước nấy, cũng nghe có tiếng dội lại, không giống cái tiếng bước thường nơi khác, hoặc giả ở dưới nền lót ván đó, có cái hầm trống. Nàng ở phòng nầy, đi lại vào ra nhiều lần, thử nhớ lại cho kỹ, trong cái phòng nhà nầy, trên dưới bốn phía, có những cửa lỗng xách thủng, nếu kín đường hầm gì, có cái dấu tích, đủ giúp cái tài liệu về việc tra xét, chỉ rõ cho bạn tôi, thì về việc tấn hành rất là có ích, may ra cái án này mau chóng khám phá ngày nào, thì sự hôn nhân của Bá tước sớm được ngày ấy. Bạn tôi cùng Bá tước, đều đội ơn nàng vô cùng.

THANG-ÂN ngoài miệng nói lời khiêm nhường mà trong lòng ngẫm nghĩ một hồi lâu, rồi lắc đầu nói:

Thú thiệt cùng hai ngài nguyên những ngày thường, tôi không có chú ý nơi đó, nên nay gắng sức tìm nhớ lại, mà cũng không được dấu tích gì, nên tôi không dám nói càn. Vậy xin chờ hãy mời hai ngài đi xem qua một lần, thì sẽ thấy được minh bạch hơn.

Bá tước nói: Tôi đã định ăn xong cơm mai thì mời hai ngài cùng đi xem, vậy xin hai ngài cứ thiệt tình, còn cái « lịch sử sơn-động » mà tên NGAI-TƯ thuật đó, tôi thực chẳng rõ ý gì, không biết nó nói như nước chảy mà trong có đến gì không, xin ngài thuật lại tôi nghe thử.

Ta cười bảo rằng Bá tước quở bọn nó miệng như nước chảy, thì nó dám nói nữa đâu, nói thế rồi nhân kể luôn câu chuyện NGAI-TƯ thuật lại một đạo cho Bá tước nghe. Mời vừa ăn xong, ngồi hút thuốc, sắp cùng nhau đứng đi lại phòng đa-bửu, đặng xem xét hình tích thế nào, bỗng thấy tên giữ cửa lại bẩm với Bá tước rằng: Có khách! có khách!

Bá tước cầm cái thiếp xem bảo rằng: Mời vào! mời vào! rồi xoay đầu lại mời bọn ta cùng ra phòng khách trước, đặng cùng tiếp người khách đó. Thế là bọn ta định đi vào phòng đa-bửu, đặng xem xét tình hình cho rõ ràng, ai ngờ lại bị người khách nào đột nhiên tới thăm.. ta sẽ xem người khách nầy là ai, có quan hệ gì với cái án nầy không? Vậy bọn ta cũng đi cùng Bá tước ra đón người khách.

CHƯƠNG THỨ BẢY

Lòng thành thực của nàng Hải-Đức nữ-sĩ

Bọn ta ăn mai rồi, hút thuốc dạo bước một hồi, định lại phòng Đa-bửu đặng nghiên cứu cách cấu tạo các phòng, cùng tung tích của kẻ ăn trộm; bỗng dân lên gác cửa trình một tấm danh thiếp nói có một người nữ khách tới ngoài vào thăm Bá tước. Bá tước xem cái danh thiếp, biết rằng HẢI-ĐỨC nữ-sĩ đã thân hành tới nơi, vội vàng bảo tên hầu cửa mời vào phòng khách, nhân mời bạn ta cùng ta và nàng THANG-ÂN đứng lại nơi phòng khách mà đợi. Không đầy một khắc đồng hồ, trông thấy một người con gái không khảnh yếu ốm, một tay thì vịn vào vai người nữ-bộc, đi theo người hầu cửa, chậm chậm mà bước lần tới, người con gái ấy tức là HẢI-ĐỨC nữ-sĩ. Ta liếc mắt trông qua tuy là hình dung khô khao, vẫn có bệnh sắc, song mặt mày đoan trang, thân thể đứng đắng, phong độ, nhuần nhã, rõ ràng là một đấng mỹ nhân, đầu tóc vàng vàng, nhân gió phất phơ, vì bệnh thể yếu ớt, đi đứng không được mạnh mẽ, nhờ người phò đỡ mà bước tới, xem cái phong tư thật là dễ thương; không trách nào Bá tước, chuyên chủ lòng thương, đành lòng chờ đợi, nhất quyết cùng một người mỹ nhân bệnh làm bạn cho trọn đời, mà không muốn tìm người khác, bởi vì thái độ của HẢI-ĐỨC nữ-sĩ, thật là khiến người ta trông mà ngã lòng vậy. Ta đương ngẫm nghĩ, trong lòng thì Bá tước đã bước xuống dưới thềm đón rước và phò nàng bước lên. Ở trước mặt bọn ta mà chủ nhân đãi nàng một cách trân trọng yêu mến đặc biệt như thế, nàng vẫn là bệnh thể yếu gầy, cảm tình suy bạc, song trong lúc đó, sắc mặt đỏ tươi, có ý vui vẻ và e thẹn. Ta cùng bạn ta và nàng THANG-ÂN đều bước tới trước thềm, tiếp theo Bá tước mà đưa nàng lên trên thềm bằng, ta đến trước giới thiệu bạn ta cùng nàng, bạn ta (nói luôn trong quyển nầy, khi nào nói bạn ta tức là Hoa sinh chỉ PHÚC-NHĨ MA-TƯ) bước tới, cùng nàng bắt tay một cách chân chỉ và nói:

Lâu nay nghe tiếng nữ-sĩ tánh tình chân chính, tâm chí lại chuyên nhứt, may đâu ngày nay, không từ đường xa đi nhọc, gắng mang bệnh thể mà lại đây, khiến cho Bá tước được một tay giúp sức, như cái án trộm mà khám phá được sớm, việc hôn nhân Bá tước được mau thành, chính là nhờ ơn của nữ-sĩ mà nữ-sĩ cũng được thỏa lòng vậy.

Nàng HẢI-ĐỨC tỏ ý khiêm nhường trả lời rằng: Chút thân bồ liễu, bị bắc trời gió kia đày đọa, một bệnh triền miên, làm lụy đến Bá tước bao nhiêu tinh thần cùng của cải, vì tôi mà hy sinh đã nhiều, lại khiến cho hạnh phúc gia đình, vấn đề tự tục, cũng vì tôi mà thành ra chậm trễ, dây dắc cho đến ngày nay mới chịu nghe theo lời trung cáo của tôi, mà tìm người định phối. Dè đâu thình lình lại có con quỉ phá đời nào đó, ra mà làm cách ngăn trở. Mới nghe tin ấy lòng tôi như dao cắt, may đâu được gặp tiên sinh là một người nhân từ, danh tiếng lẫy lừng cả trên thế giới, mà nay khẳng khái chịu giúp việc nầy. Bá tước được một người viện thủ như vậy, chắc là những sự ma quỉ ngăn ngại đó, tự nhiên không lâu mà tiêu duyệt. Hôm qua tôi nghe cái tin ấy, đã mừng thầm cho Bá tước, nghĩ mình mang cái thân bệnh, không có tài lực gì mà giúp đỡ, nên quyết ý lại đây, trước là thay Bá tước mà tỏ lòng chân thành, khẩn cầu tiên sinh giúp sức; sau như tiên sinh có cần hỏi đến gì, thì tôi xin sẵn lòng thưa chuyện, biết gì nói nấy, cho được tường tận. Còn vị Hoa-sinh nầy với tôi, vẫn là bà con, lúc mẹ tôi còn, thường nói cho tôi biết; khổ vì thân tôi mang bệnh, quanh năm không bước ra khỏi cửa, bà con gần xa, đều không quen biết, may đâu hôm nay được gặp mặt nhau, tôi xin làm cái lễ tự tình thân thích, nhờ tiên-sinh dung cho.

(Còn nữa)

CREDIT FONCIER DE L'INDOCHINE

(ĐÔNG-PHÁP-ĐỊA-ỐC-NGÂN-HÀNG)

Cho vay
- Cầm nhà đất
- Cầm đồn điền
- Làm nhà
- Tậu nhà tậu đồn điền

Giả góp từng tháng nát gốc nát lãi, như góp họ giả từng năm, từ MỘT đến NĂM năm

Lãi rất nhẹ — Cách giả dễ dàng.

Bản-Hội có nhận vẽ các kiểu nhà giá tính rất hạ

XIN HỎI THỂ LỆ TẠI:

HANOI — *Hội Sở Bản Hội* 89 *phố Francis Garnier*

TOURANE — *Maitre* PHAN-CAO-ĐOÀN,

Lục-Sự kiêm Quản-Lý Văn Khế tại Tòa Án

mạng 12 mà đến năm Bảo-đại nguyên niên làng mới thấy sào mẫu không đúng mà xin khám, như thế ruộng ấy rõ có hoang và thặng số ; lại sau khi ba người ấy mướn làm đã sáu năm rồi (mướn năm Khải-định tứ niên), nghiệm như lúa mướn mỗi năm, làng cứ bắt đong tăng lên, thì sào mẫu ruộng ấy phải rộng thêm ra cái công cày khẩn của ba người đó không phải là không khó nhọc. Lấy lẽ thuận tiện mà nói, dầu là địa bộ của làng, mà còn có hoang lâu, dân làng xin đứng khẩn, mấy ông chức dịch là đàn anh trong làng, lẽ thì một là chứng nhận cho nó mà bắt nó phải trả tiền mua đất cho làng, hai là nếu làng muốn trưng số sào mẫu đó làm của làng thì phải trả cái công mấy năm canh khẩn lại cho nó. Hai bên làng với dân thuận tình với nhau, không phải là tốt lắm hay sao ? Sao lại lôi thôi cho gây ra sự kiện ? Hợp cả mấy tay chức việc làng mà kiện với ba người dân trong làng mình, có hơn được cũng không khỏi mang tiếng là cây trên hiếp dưới, có tốt gì đâu ?

T. D.

BẮC-KỲ

HANOI

Bệnh cụ Ngô-đức-Kế

Cụ Ngô-đức-Kế đau bệnh từ tháng hai ta đến bây giờ, điều trị mãi c ưa khỏi. Bắt đầu là chứng sốt và suyễn, sau thì thành chứng hư nhiệt, ăn vào thì đau bụng, rồi sinh ra chứng đường tiết, chữa thuốc bắc mãi không khỏi, mình gầy yếu lắm.

Tôi xét bệnh tình của cụ, thì sáu bộ mạch điều trầm sác vô lực, mà đới sác, vì tinh thần không vui vẻ mà ra. Và cụ vẫn có chứng tràng vị hư hàn, tôi đã hết sức điều bổ, nếu có công hiệu, thì cũng còn lâu lắm, gặp bấn khí nhiều mà cụ chưa bình phục như thường thì cũng đáng lo ngại.

TRỊNH-ĐÌNH-LỤC

Lại truyền đơn

Ở Hanoi, có người dán những tờ yết thị lớn viết bằng quốc ngữ và bán tự ở trên tường các công xưởng, nhứt là ở tường xưởng chế tạo xi măng. Truyền đơn quốc ngữ in thạch, rải khắp các thành. Yết thị và truyền đơn đại khái nhắc người Việt nam biết rằng ngày 1er Aout là kỷ niệm các liệt cường tư bản tuyên chiến hồi 1914, vậy ta nên tổ chức biểu tình bài Pháp để phản kháng chiến tranh. Dưới lại có vẽ hình lưỡi liềm và cái búa (huy hiệu của công nông).

Ở Hải phòng cũng có truyền đơn và yết thị như thế.

Có nhiều người bị bắt ; ở Hà nội có biết được tên hai người bị bắt là MM. Nguyễn Xương, 32 tuổi, ở phố Khâm Thiên và Lương Đạo 18 tuổi ở phố Đỗ hữu Vị.

Cả đêm 1er Aout, các quan thanh tra sở Mật thám Hanoi tuần phòng khắp, có nhiều đám tụ tập bị giải tán.

Ở Hải phòng, không có xảy ra biểu tình gì cả, lao động các xưởng vẫn làm việc như thường.

(Theo France-Indochine và N. C. T. B.)

Một trận bão to

Bữa 30 Juillet một trận bão lớn đi ngang qua Haiphong và các tỉnh dọc bờ biển Bắc kỳ, làm hư hại rất nhiều. Ở Kiến an các công sở hư cả, nóc nhà ngoài chợ đều sụp xuống. Bờ đê nhỏ Đồ sơn Hải phòng bị lở. Đường giây thép nói và giây thép chữ Đồ sơn Hải phòng cũng bị đứt nhiều khúc.

Trận bão lớn nhất là ở hạt Phủ lý, Nam định, Thanh hóa, châu thành Đồ sơn và Vĩnh giang hư hại cũng khá. Đường bộ Hà nội — Hải phòng có nhiều chỗ ngập. Đường xe lửa Phủ lý — Ninh bình cũng không đi được. Đường giây thép cũng hư. Ở Phủ lý có một người Annam bị cây đè chết ; nhiều người khác nữa bị thương tích. Chuyến xe lửa chạy thẳng Hanoi — Saigon bữa 30 Juillet cũng không đi được.

NAM-KỲ

SAIGON

Lại Âm động phản Pháp

Báo Impartial ngày 29 Juillet đăng bài « Vụ đường Barbier » nhắc lại việc bắt bớ ở đường d'Arriès và nói rằng : « Đây có lẽ là một cơ quan cọng sản và bài Pháp lập ra để cổ - động cách-mạnh. Mà vụ án mạng bí-mật đường Barbier có lẽ cũng do một « xen luynh » (cellule) cọng sản ở Saigon gây nên ». Sau lại kể tên 17 người can về vụ án « cọng-sản » (?) và hiện đã bị bắt là : Trần v. Quê, Trần văn Cong, Nguyễn kim Cương, Nguyễn văn Giao, Đặng v. Sâm, Vũ ngọc Kim, Trần v Thường, Tôn đức Thắng, Nguyễn văn Cân, Bùi văn Thêm, Lưu văn Phụng, Ng. văn Cường, Ng. trung Nguyệt (con gái), Mai văn Bình, Nguyễn văn Đại, Đào thụy Trung, Phạm Lang.

Báo Thần - Chung (29 Juillet) lại đăng tin ông giáo Đồng bị bắt. Ông Đồng cách ba tuần nay về thăm nhà ở Quảng - ngãi, không biết vì sao mà bị bắt giải vào Saigon. Hôm thứ tư 24, hai ông Tây và hai ông Annam giắc ông Đồng và một người Annam nữa (hai người nầy tay chưn đều bị trói) đến rình nhà ông Nguyễn văn Côn, ở đường Frères Louis, rồi thình lình xô cửa vào. Ông Đồng đưa chìa khóa rương ông cho mấy người mật thám, khám xét kỹ càng, có lấy mấy quyển sách và một bó nhật trình.

Xử vụ Phạm văn Kiêm

Độc giả chắc còn nhớ vụ Phạm văn Kiêm, 35 tuổi, quê ở Chợ lớn đã dùng súng lục bắn hụt ông Bồi thẩm Nadaillat hôm 22 Mars, mà bản báo đã nói rõ trong một số báo trước.

Hôm 1er Aout vừa rồi Tòa Đại hình đã đem vụ ấy ra xử. Phạm văn Kiêm bị chung thân khổ sai.

CÁCH NUÔI CHIM YẾN

(Xem tiếp trang nhứt cột sáu)

phải mỗi ngày luộc mỗi quả trứng gà và nửa thì bột gạo, cho chim đực mớm cho con nó. Cứ một ổ 4 chim con thì cho nửa quả trứng gà và nửa thìa bột gạo là vừa. Cho ăn như thế độ 20 hôm, khi chim con biết mổ thì thôi.

3°) Chim con đẻ được một tháng hay 40 ngày thì có thể nhốt riêng ra được.

Tôi thấy lắm người chỉ nuôi cách giản dị như thế mà được rất nhiều chim non, mỗi năm một đôi sinh được có kể một hay hai chục con.

Xét ra thời chim yến tuy là một giống chỉ để chơi, nhưng nuôi nó cũng có lợi. Tôi thấy người Tàu tải sang nước ta bán rất nhiều, nghe đâu họ còn xuất-cảng sang các nước Âu-Mỹ nữa kia. Nhưng tôi đã xét, những con chim ở Hồng-kông sang, phần nhiều không hợp thủy thổ bên ta, hay chết lắm. Giá trung bình một đôi chim yến là 6$00 tại Hanoi, có người mua tới 8$00 hay 10$00. Tôi thấy nhiều người Pháp cũng mua để chơi hay gởi sang Pháp.

Giống chim nở ở trong lồng thường dễ nuôi hơn giống đánh bẫy được.

Mong rằng có nhà thú y nào chú ý về cách nuôi yến, xem xét đến nơi đến chốn, vì đó cũng là một mối lợi của ta không nên bỏ.

X. B. X.

HỘI VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

Chi cuộc ở Phố Borgnis Desbordes Hanoi, kính lời báo cáo cho các chức có nhận Phiếu Tiết Kiệm của Hội biết rằng kỳ xổ số thứ 22 xổ tại tổng cuộc ở Saigon ngày 29 tháng Juillet 1929 mới rồi, cái série số 1422 của cô Jacquel ne Sallet ở Tourane (Trung-kỳ) được trúng.

Số bạc trúng một ngàn đồng đã cấp phát liền rồi.

Kỳ xổ số gần tới đây thì định ngày 28 Aout 1929.

PHỤ-NỮ DIỄN-ĐÀN

ĐÀN - BÀ ANNAM CÓ NÊN BỎ HẲN TỤC NHUỘM-RĂNG KHÔNG ?

Tác-giả xin trả lời rằng : nên lắm ! Vì sao mà nên bỏ ? Xin đem mấy ý-kiến thiển-cận bày tỏ ra sau nầy :

1°) *Vì trái với nhân đạo.* — Tục nhuộm răng có từ đầu thế - kỷ XV, vào hồi nước ta bị nước Tàu đô-hộ lần thứ hai. Bấy giờ, nhà Minh ngoài miệng nói rằng đem binh sang dẹp loạn nhà Hồ, mà ký-thực trong bụng chỉ sắp lấy nước mình làm thuộc địa. Sau khi dân ta đã mắc phải độc-kế của quân Tàu rồi, thì tha hồ cho họ giở hết thủ đoạn tàn khốc mà bóc - lột và đè-nén dân ta. Không những bắt người mình lên rừng săn voi lấy ngà, xuống biển mò trai tìm ngọc, mà lại còn bắt đổi y - phục, cải hình-dạng, cho khác hẳn với họ, như là bắt lấy chàm vẽ vào mình, bắt để tóc dài, bắt nhuộm răng đen. . . Ôi ! trò đời có lạ gì đâu ! Chẳng qua là họ sợ thất thể diện ông chủ (!) mà không muốn lẫn lộn với lủ tôi - đòi đó thôi ! Xem vậy thì đủ biết rằng tục nhuộm răng chính là của người Tàu đặt-ra để ép ta phải theo. Như thế, chả phải là một sự trái với nhân đạo ư ? Nhưng vì cái tánh nô-lệ cứ mỗi ngày mỗi ăn sâu vào óc ta, nên cái thói nhuộm răng kia cũng dựa theo đó mà sống dai, lần lần hóa thành tục-lệ, kiên-cố đến nỗi ngày nay Việt — Ngô đã chia lìa, mà người mình vẫn còn bo bo giữ lấy. Nếu có ai cho là trái mà khuyên bỏ đi, thì đã thấy vài bác hủ nho giở trò đạo đức ra mà thét lên rằng : « Ấy chết ! đó là quốc - túy, đó là quốc hồn ! » Nghĩ có chán không ?

2°) *Vì trái phép vệ sinh.* — Nhuộm răng không những biểu hiệu cái tánh tự-ty tự-tiện của người mình, mà lại là để một cái tang chứng rằng người mình ăn-ở trái phép vệ sinh. Hãy xem một người con gái mới bắt đầu nhuộm răng. Trước hết phải ngậm chanh cho răng được trắng, nhưng lại không nghĩ rằng nước chua (acide) làm mủn răng đi. Hết ngậm chanh đến ngậm cánh kiến, rồi mới ngậm qua thuốc đen. Thôi thì đủ mùi chua cay mặn chát, tê lưỡi rát mồm, đau đớn nhức nhối không gì bằng ; lại suốt mấy ngày không dám ăn cơm, chỉ nuốt bún mà trừ, đến nỗi sau khi nhuộm xong hàm răng có người xanh xao ốm yếu, không khác gì một người bị bệnh. Rõ thật tự mình làm khổ mình, nào phải ai ép uổng. Mà nào đã hết đâu ! Ngày ngày còn phải xỉa dầu bôi thuốc, giữ làm sao cho răng khỏi phai màu thì mới yên tâm !

Có người nói rằng : « Nhuộm răng thì răng được vững chân và ít bị sâu ăn hơn để răng thường ». Nói như thế là lầm ! Điều thứ nhất những chân răng từ hồi mới nhuộm đã bị nhiều nỗi đau đớn mà yếu đi, rồi hằng ngày còn bị thuốc xỉa là thứ thuốc có chất chua nó làm rủng thêm nữa. Điều thứ nhì, những người có răng đen, không bao giờ dám cầm miếng than hay là cái chải mà đánh cho sạch răng ; như vậy thì sao cho khỏi nhớp, khỏi bị sâu đục khoét ? Tác giả từng thấy nhiều người còn trẻ mà đã mắc bệnh đau răng, hoặc chưa ngoài năm mươi mà răng hết ! Ấy cái họa nhuộm răng là thế đó !

3°) *Vì mất hẳn cái đẹp thiên nhiên* — Lại cũng có người cho rằng. « Đàn bà annam có nhuộm răng thì nhìn mới xinh, mà để răng trắng thì xem lại dị ! Nói vậy càng sai nữa ! Chẳng qua là vì quen mắt mà cho là xinh, lạ mắt thì cho là dị, chứ nếu xét ra cho kỹ thì nhuộm răng đen chưa chắc đã là không dị, mà để răng trắng chưa chắc đã là không xinh ! Ta thử hỏi một người ngoại quốc khi mới bước chân tới nước ta mà họ trông thấy bộ răng đen nhánh của người mình, thì cái cảm tưởng của họ sẽ ra sao ? Chắc rằng họ sẽ cho đó là một cái hủ tục mà cười mình là điên rồ ! Mà cũng phải. Thử hỏi ở trên hoàn cầu nầy, còn có dân tộc nào nhuộm đen răng như dân tộc mình không ? . . . Nếu có ai hỏi ta vì sao răng đen, cho là xinh, răng trắng cho là dị, thì thật không có một người nào có thể trả lời được, mà cũng không biết trả lời ra làm sao ! Thật là một cái quái ư vô lý ! Xét ra là người mình phần nhiều óc còn đặc những ý tưởng hủ lậu, đến nỗi một cái quái vật mà mình cho là thanh tao, một cái vẻ thiên nhiên mà mình lại cho là quê - kệch ! Cứ xem như câu ca-dao của ta « Lấy chồng cho đáng tấm chồng, bỏ công trang-điểm má hồng răng đen » thì đủ hiểu vì sao mà đàn bà con gái annam chưa chịu bỏ cái tục nhuộm răng đi.

Tuy vậy, từ ngày ngọn đuốc văn-minh đã soi dọi đến giải đất Việt nam ta, thì người mình cũng đã tỉnh ngộ ít nhiều, mà cái tục nhuộm răng cũng dần dần bỏ đi. Như ở Nam kỳ và phía nam xứ Trung kỳ thì tục ấy không còn nữa. Còn từ Huế trở ra khắp xứ Bắc kỳ, tuy cũng có nhiều người đã bỏ, song vẫn còn đại đa số chưa, nhất là ở các chốn thôn quê ; như thế một là vì tập quán đã quá sâu, hai là còn bị nhiều bề bó buộc. Nhưng dầu thế nào đi nữa, mà ngày nay đã biết nó là một tục hủ bại, chỉ có hại mà không có lợi cho ta, thì lẽ nào ta lại chưa bỏ ngay cho xong ? Hoặc giả có người nói rằng : « Lúc nầy chưa phải lúc nên bàn đến vấn đề cải lương phong tục. » Nói như thế thì sai ! Một nước muốn canh tân cho hợp với trình độ tiến hóa ngày nay, mà chỉ lo bổ chính những điều khuyết-điểm về chính-trị và kinh tế, còn những điều khuyết điểm về phong tục thì không quan tâm đến, như vậy phỏng có được không ? Kìa xem như Trung Hoa, hồi cách mạnh mới thành công, chánh phủ liền hạ lệnh cho nhân dân phải bỏ đuôi bím và hớt ngắn tóc đi. Như vậy là vừa hợp phép vệ sinh, vừa tỏ ra rằng dân Trung hoa ngày nay không phải nô lệ nhà Mãn Thanh nữa. Lại mới rồi đây, đảng phụ nữ nước Tàu vận động bỏ hẳn tục bó chân và để tóc

MỚI ĐƯỢC PHÉP MỞ MỘT TRƯỜNG TƯ-THỤC

CHUNG-ANH HỌC-HIỆU — HUẾ

Chúng tôi mới được phép Chính-phủ cho mở một học-hiệu tại Huế gồm những lớp tiểu-học (cycle primaire) và lớp bổ-tập (cours de perfectionnement). Chính-phủ lại có hứa rằng qua một năm thí-nghiệm thì chúng tôi có thể xin phép mở thêm ban cao-đẳng tiểu-học (cycle primaire supérieur). Sang năm chúng tôi sẽ hết sức lập nên ban cao-đẳng tiểu-học và nhà ký-túc (pensionnat) cho học-sinh ở xa.

Chúng tôi định : *I) Ngày khai giảng vào ngày 16 Septembre 1929.*

II) Học-phí	*lớp dự-bị* (cours préparatoire)	2$00
	lớp sơ-đẳng (cours élémantaire)	2,00
	lớp nhì (cours moyen)	2,50
	lớp nhứt (cours supérieur)	3,00
	lớp bổ-tập (cours de perfectionnement)	3,50

III) Rước thầy dạy đều là cựu học-sinh lớp tam tứ niên trở lên và rước thầy có bằng-cấp cao-đẳng sư-phạm (professeur).

Chú ý. — Chúng tôi cần dùng ba thầy có bằng-cấp tiểu-học (certificat d'études primaires) và hai thầy có bằng-cấp cao-đẳng tiểu-học (diplôme d'études primaires supérieurs). Ông nào muốn dạy hoặc muốn cho con học thì xin mời đến nhà hoặc viết thư cho :

Monsieur le Directeur

de l'Institution CHUNG-ANH — HUẾ

Hai tình nữa !!

CHI-ĐIẾM

DONG-HOI và FAIFOO

Sắp mở bán thuốc nam, thuốc bắc.

Xin Đồng-bào chiếu cố giúp cho.

Nay kính cáo.

VINH-HƯNG-TƯỜNG

N° 167 Rue Sarraut — Vinh

Chú ý ! Chú ý !

Ai là chủ tiệm [...] thuốc bắc « CHÍN và SÔNG » nên [...] QUẢN-THẮNG ở đường CANTONNAIS N° 78-89 FAIFO là một nhà buôn bán thuốc bắc, tạp hóa, cước câu, trứ danh từ xưa chí nay trải đã 30 năm dư trên đường kinh-tế, ai ai đều nghe tiếng ; Bán sỉ bán lẻ giá cả phải chăng, ai ở xa muốn hỏi giá cả gì, sẵn lòng trả [...]

Xin kính mời quý khách [...]

Chủ nhân kính cáo

QUẢN-THẮNG

CAM TÍCH TÁN

(Thuốc bột sán lãi hiệu con BƯƠM BƯƠM)

Xét trong lẽ thường trẻ em khi biết đi biết chạy thì hay ăn bậy, trá[...] bệnh nầy bệnh kia nhưng thường lại hay sinh sên lãi, nước da vàng, [...] nổi gân, hay đau bụng mà khóc tối ngày, làm biếng ăn, hoặc ăn [...] không biết no, hoặc tiểu ra bọt, ấy rõ ràng là bệnh Cam-tích, nếu dùng [...] đã tốn tiền mà lại hại cho trẻ em nữa.

Bổn dược phòng không nệ chút công mọn, nên mới ra công tìm kiếm [...] Danh-sơn bên Trung quốc, chế luyện ra và [...] nghiệm đã lâu phen mới thành được thứ cam-tích tán nầy rất nên kiến hiệu, quí ông quí bà có em chăn nếu có các bịnh nói trên đây thì nên cho nó ăn, dầu mà không bệnh thì càng bổ ích. *Mỗi gói giá là* 0$10

YẾU-SƠ BỔ THẬN HOÀN

Mỗi hộp 1$00 *12 hộp* 10$00

[...] YẾU SƠ BỔ THẬN HOÀN hiệu BƯƠM-BƯỚM » thì thấy hiệu nghiệm liền.

NAM-TRUNG-BẮC CAO-MÊN và LÈO xứ nào cũng có bán và có quyển sách thuốc để cho không.

ĐẠI-QUANG-DƯỢC-PHÒNG 46 Đại-lộ Tổng-Đốc-Phương CHOLON (Namkỳ) 47 Phố hàng Đường HANOI (Bắckỳ)

https://tieulun.hopto.org

PILULES "RÉT"

Là một thứ thuốc trị các chứng sốt rét rất thần hiệu

[illegible] **PHAM - DOAN - ĐIÊM** ở **TOURANE** được độc quyền trữ và bán tại **ĐÔNG DƯƠNG**

ngắn như người tây phương. Phụ nữ nước người như vậy đó, còn phụ nữ nước nhà thì sao? Có buồn không? . . . . .

Thôi đừng mong gì cho cao xa, hãy mong ngay chị em bỏ tục nhuộm răng đi. Chẳng biết chị em có bỏ cho không, hay lại cười tác giả là quá theo tây học!

Nhuộm răng đen cũng như để tóc dài, đã là một sự phiền phức, lại không hợp thời nữa, thì lẽ nào chị em còn ngần ngại mà không bỏ? Đầu lạ sau quen, trước khó sau dễ; một người xướng có muôn người họa, thì việc k[illegible] ó hơn nữa cũng làm được [illegible] huống c[illegible] một việc dễ n[illegible] việc này. Thanh-Tùng N.T. H.

VIỆC [illegible]

Á-ĐÔNG

TRUNG HOA

Trung Nga xung đột. — 27 Juillet — Thái độ Nga vẫn cương quyết; Nga yêu cầu Trung-quốc phải nhận những điều kiện trong bản tối hậu thư: thả mấy người Nga bị bắt, giao hoàn Trung-Đông thiết lộ và đối với những việc khởi hấn ở biên giới Trung-quốc phải phụ trách. Nga lại cự tuyệt sự can thiệp của liệt cường; hòa bình giải quyết có lẽ cũng không dễ.

28 Juillet. — Nga thấy chính phủ Trung quốc không trả lời mà cứ kiến thiết những công tác để phòng ngự, đến ngày 22, quân đội Nga kéo đến gần Mãn-châu-lý khiêu chiến, bắn 100 phát súng hướng không để thị uy và phái 17 phi cơ sang trinh thám quân tình Trung-hoa.

— Quốc phủ định sẽ đem việc Trung Đông giao cho Quốc tế Trọng tài Pháp đình phán xử, nhưng Nga phản đối.

(Quân báo)

Nam-kinh 31 Juillet. — Thông tấn xã đường xe lửa Nam-Mãn có từ Hải sâm uy đánh điện cho biết rằng quân Cọng sản và quân Bạch-Nga đã cùng nhau xung đột ở phía nam thành ấy. Nghe đâu độ 100 chết và bị thương.

— Viên tổng tư lệnh quân Nga ở Tây bá lợi Á đã hạ lệnh động viên tất cả các quân lính dự bị ở sinh từ năm 1902 về trú ở Viễn-đông. Những người ấy phải đến sung nhập với quân Xô-viết Khabarovsk ở miền Mãn-châu lý. người ta có hoạch định một dải đất trung lập rộng 3[2] ki-lô-mét; quân đội hai bên không bên nào xâm phạm đến cả.

Công sứ Xô-viết ở Cáp-nhĩ-tân là ông Melnikov đã hội diện cùng Tổng ủy viên Ngoại giao Trung-hoa, tại Mãn châu lý. hiện bây giờ địa điểm cuộc điều đình chính thức chưa định vào nơi nào cả.

Có tin rằng hai bên đàm phán cùng nhau trót 11 giờ đồng hồ mà không có kết quả gì.

Châu-thiệu-Dương, đại sứ Trung-hoa ở Phần lan đã từ Bắc bình lên miền Bắc để điều tra về sự hoạt động cọng sản và thu thập những chứng cớ về cuộc tuyên truyền Xô-viết ở vùng Trung-Đông thiết lộ.

Người ta đồn rằng Trung-hoa sẽ điều đình trái khoản cùng chính phủ Mỹ được chuộc lại đường Trung-Đông.

Nhật đem quân đội đến Bắc Mãn; đội thứ 9 đã đến Cáp nhĩ tân, đội thứ 22 đến Chang-chan (?).

Trung Pháp giao thiệp. — Ở Bắc-bình người Pháp đối với việc đình chỉ cuộc điều đình bình luận rộn rịp. Chính phủ Trung hoa yêu cầu miễn thuế cho hàng hóa nhập quan, mà hóa phẩm Pháp vận tải ở trong nước Trung hoa thì vẫn bị đánh thuế (có khi đến 150[illegible] của giá cách hóa phẩm), thế rất là vô lý. Người ta lại trách chính phủ Nam kinh trước kia hứa rằng nếu liệt cường thừa nhận quan thuế tự chủ của Trung quốc thì thuế vận tải ở trong nước sẽ thủ tiêu, mà nay không giữ lời.

Phong trào cọng sản — Cảnh binh Thượng hải mới bắt được những văn kiện về một cuộc âm động cọng sản [illegible] đông đã bị bắt.

[illegible] phủ để phòng sẵn sàng để đối phó [illegible] những cuộc biểu tình cọng sản [illegible] Août.

ÂU-CHÂU

PHÁP

[illegible] — Ngày 31 Juillet, [illegible] họp hội nghị để thảo luận về [illegible]-sách của Nội các mới.

Trong bản tuyên cáo của Nội-các mới, ông Briand nói ông sẽ hết sức ủng-hộ [illegible] lợi nước Pháp tại Quốc-tế hội-nghị La-hay, ông mong các đảng phái sẽ tán đồng chính sách Nội các để ông có thể dung dị mưu hạnh phúc hòa bình cho nước Pháp. Ông nghị-viên xã hội Frossard, rồi đến ông Nghị-viên Cọng-sản Cachin đứng lên diễn thuyết, công-kích Nội-các. Đoạn ông Briand bày tỏ cái tính chất quan trọng của kế hoạch Young đối với quan hệ quốc tế và nhứt hai nước Pháp-Đức; ông nói chính phủ sẽ tận-lực mà tránh khỏi chiến tranh, để cho nước Pháp khỏi hư hại một lần thứ hai nữa. Kết cục, bản dự-án tín nhiệm Nội các được 321 phiếu khả quyết đối với 136 phủ quyết. Cuộc bất thường hội nghị bế mạc.

Đề phòng biểu tình ngày 1er Août. — 31 Juillet. M. Tardieu đã hội-đàm cùng các ông cục trưởng của các Công-an-cục, bàn về cách đối phó với bọn biểu tình ngày 1er Août. Chính-phủ đã ra lệnh cấm chỉ các cuộc mi-tinh, du-hành, tụ tập ở trên quan lộ. Những kẻ đi cổ động công nhân bỏ công việc, nên xung đột với cảnh binh sẽ bị đàn áp rất cương quyết, những thợ thuyền ngoại quốc có dự vào biểu tình sẽ bị trục xuất cảnh ngoại. Hiện có 22.000 binh lính dự bị sẵn sàng để đối phó — Ở Lyon, hội quán của Công-hội các thợ thuyền cọng-sản làm đường bị xét. Nhiều đảng viên cọng-sản ở Limoges bị bắt.

1er Août. — Tờ báo «Humanité» và tờ «International» (ấn hành ngày 1er Août) vì lời lẽ quá kịch liệt nên đã bị sở cảnh binh chiếm lấy.

Buổi sớm 1er Août, ở Paris vẫn am-tịnh. Các công sở vẫn làm việc như thường, chỉ có số ít thợ thuyền đình công. Nhiều người bị bắt; 48 người thợ ngoại quốc bị trục xuất; còn đương tầm nã 10 người khác nữa.

ANH

Lao-tư xung-đột — Vì cuộc điều-đình Trung-ương ủy-viên-hội của Tổ-hợp những thợ thuyền làm bông sợi (coton) cùng các chủ xưởng không có kết quả gì, nên hiện 500.000 thợ thuyền đã đình công.

Chính-phủ «Lao-động» cũng thế à? — Bộ Hải-quân đã chính-thức tuyên bố rằng những tin đồn rằng việc đóng chiếc tuần-dương-hạm Exeter đã đình chỉ là tin sai. Chiếc tàu Exeter gồm ở trong chương trình hải quân năm 1907, còn hai chiếc tuần-dương-hạm mà mới đình đóng đây là thuộc về chương trình năm 1228.

HÀ-LAN

Quốc-tế hội nghị. — Thông-tin-xã Reuter cho biết rằng cuộc Quốc-tế hội-nghị [illegible] haye, chưa định thời gian vào ngày nào. Sẽ có các nước Pháp, Anh, Bỉ, Ý, Nhật, Đức tham dự.

Đại biểu đoàn Anh gồm M. Henderson, tổng-trưởng bộ ngoại giao; M. Snowden, tổng bộ tài chính và M. Graham, tổng trưởng bộ thương mãi.

Đại-biểu-đoàn Pháp gồm M. Briand, tổng trưởng bộ ngoại giao; M. Chéron bộ trưởng tài chính; M. Moreau, Tổng-lý Pháp-quốc Ngân-hàng; MM Berthelot-Léger và Fromageot.

Đại-biểu-đoàn Đức có MM Stresemann (ngoại giao), Hilferding (tài-chính), Wirth (bộ trưởng các miền bị chiếm), và Curtius Quốc-gia kinh-tế.

HUNG GIA LỢI

Đề phòng ngày 1er Août. — Mấy bữa nay bắt bớ rất nhiều mà những yết thị cọng-sản bị cấm cũng dán khắp cả [illegible] Budapest. Cảnh binh [illegible] hay rằng, đến ngày 1er Août, đảng cọng sản sẽ cổ động công nhân thất nghiệp khởi nghịch. Chính-phủ đã dự bị để đối phó.

STORE TOURANAIS

Sáo rất đẹp, làm bằng trả xâu cườm đủ màu để dùng làm màn cửa.

Giá mỗi thước vuông (m2) 3$50; giá hạ, làm từ 10 thước vuông sắp lên. Quí ông, Quí bà muốn làm bề ngang và bề dài bao nhiêu, xin viết thơ thương lượng với ông **LÝ-XUÂN-HÒA** *đường Đỗ-Hữu-Vị TOURANE.*

TAM KỲ THƯ QUÁN

BÁN *Tiểu thuyết, sách học*
Nhật báo
Giấy bút . . . . .

Các nhà trước thuật muốn gởi sách bán, xin viết thơ thương lượng với:

M. Đinh-văn-Tường
propriétaire de la librairie Tam-kỳ
Avenue Maréchal Foch
VINH

CÁC BÀ PHỤ NỮ NÊN LƯU Ý!!

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG

Tiệm thuốc to nhứt của người VIỆT-NAM

Vô-thượng nữ-bửu đơn

(Thuốc bổ đàn bà)

Hộp to giá 3$00 — Hộp nhỏ giá 1$80

Điều-kinh chủng-tử hoàn

(Thuốc điều kinh và bổ huyết)

Mỗi hộp giá 1$50

Phụ-nữ bạch-đới hoàn

(Thuốc chữa đàn bà khí hư và có chứng bạch-đới)

Mỗi hộp giá 1$00

Trong cõi Đông-Pháp chỗ nào cũng có đại-lý bán.

Ở Trung-kỳ ngài nào muốn mua thuốc cao, đơn, hoàn, tán của Bản-hiệu hay muốn làm Đại-lý, xin cứ viết thơ cho ông

TRẦN-KIÊM-QUÁN

Đại-lý độc-quyền ở Trung-kỳ

Rue Đông-ba — HUẾ

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG
HAIPHONG

BAC NINH
BENH QUI DA CO THUOC TIEN

Nếu ai mắc phải bệnh LẬU hay DƯƠNG MAI mà đã uống thuốc khắp cả mọi nơi rồi, [illegible] không khỏi, thì nên uống ngay thứ thuốc của hiệu HOÀNG-VĂN-ẤP số nhà 67 phố ninh xá, tỉnh Bắc-ninh, nặng thế nào cũng phải khỏi, và [illegible], mà đường sinh dục vẫn dễ như thường mà người không có mỏi mệt một thì nào gọi là có, vẫn ăn uống được như thường, đi lại như thường, uống tự nhiên là khỏi, hai thứ thuốc này hiệu đã nổi danh tiếng khắp thế giới, ai cũng biết rằng hai món này hay có một, thật th[illegible] hẳn không giám nói khoe. Thuốc lậu 1 p. 60, dương mai 2 p. bản hiệu giữ cách lĩnh hóa giao ngân. Bản hiệu lại có thứ thuốc đau mắt giả, cố nhiên [illegible], hay mắt đỏ mà dùng thứ này chỉ vài hôm là khỏi hẳn, thứ thuốc này kể chữa có hàng vạn người khỏi rồi, giá 0 p. 25 một lọ. 3 thứ thuốc này gởi bán tại M. Lê-văn-Thúc số nhà 260 Rue Espagne Saigon, Phú-Hà số nhà 87 Rue des médicaments [illegible] Quảng hiệp thành, Phù-Nhơn par Quảng-Ngãi vậy các ngài có dùng thì mới biết cho bản hiệu nói thật.

Mũ liège đủ các kiểu năm 1929

NHẸ
BỀN
ĐẸP

DUC-XUONG
Hanoi, N° 52 des Cantonnais — TONKIN

Lại có bán thức dụng về âu trang như là: Cravates, Nœuds, Cols, Souliers, Crêpe-Impérial.
Bán buôn giá rất hạ, [illegible] cổ cho.

KÍNH CÁO QUỐC-DÂN

An-Thành *là một hiệu dầy mới mở mà đã nổi tiếng trong cõi Đông-Pháp. Như vậy, ngài nào muốn có dầy xinh, đẹp mà giá lại hạ. Ngài nào vẫn buôn dầy xưa nay. Ngài nào sắp định buôn dầy cùng các đồ làm bằng da, vậy mau mau viết thơ về bản hiệu thương lượng.* (xin gởi thêm Timbre 5 xu)

Bản hiệu sẽ trả lời ngay lập tức.

AN-THÀNH *Cordonnerie Moderne*
NGUYỄN-QUÝ-TRUNG Propriétaire
37 rue de la Soie HANOI

BỨC ẢNH NÀY CỦA HIỆU NÀO?

Phàm bức nào có giá-trị, đáng gọi là mỹ-thuật thì thường vẫn thấy có chữ ký: HƯƠNG-KÝ HANOI.

DẦU CÙ-LÀ THIỆT

Dầu CÙ-LÀ THIỆT, đã để hai mươi năm danh tiếng, chuyên trị những bịnh sau đây rất công hiệu:

Dầu CÙ-LÀ THIỆT, trị nhức đầu, sổ mũi vận mình muốn cảm, thoa vào bản tang, lỗ mũi, và đánh xương sống vài lần, thì bịnh mạnh tức thời.

Dầu CÙ-LÀ THIỆT, trị đau lưng, trặt gân, xương lắc léo, thoa nó vào, rồi lấy bông gòn quấn mấy chỗ đau ấy lại, trong giây phút, bịnh được an thuyên.

Dầu CÙ-LÀ THIỆT, trị đau lỗ tai, nhức răng, lấy nó mà vấy cùng nhét vào chưn răng, thật rất hay, hết đau liền.

Dầu CÙ-LÀ THIỆT, trị đau bụng (trúng thực) tức ngực cũng giỏi.

Dầu CÙ-LÀ THIỆT, trị thương tích, thú có nọc cắn, thoa vào được bình yên vô sự.

Mỗi người bộ hành, nên nhớ tùy thân một ve CÙ-LÀ THIỆT vì nó là thuốc bá chứng, nam phụ lão ấu đều dùng được cả. Xin hỏi Ông Bà có dùng thuốc quí báu này rồi, thì mới biết sự thần hiệu của nó; song phải ngừa, kẻo lầm đồ giả mạo. Muốn có dầu CÙ-LÀ THIỆT thì hãy mua thứ của nhà thuốc **NGUYỄN-VĂN-TRI**, Bào chế sư, ở Mỹ tho, (Cochinchine) làm, mới là thiệt tốt.

Thuốc bán theo lãnh hóa giao ngân. Định Giá như vầy:

Bán lẻ mỗi ve nhỏ: 0$30. Bán lẻ mỗi ve vừa: 0$50. Bán lẻ mỗi ve lớn: 0$80

Còn mua về bán lại, sẽ tính giá riêng, tùy theo mua nhiều hay ít.

NGUYỄN-VĂN-TRI *Pharmacien diplômé* BÀO CHẾ SƯ
Có bằng cấp trường Cao đẳng, Bằng-cấp
Chuyên môn và đã có làm việc Nhà-Nước lâu năm

CÁC HIỆU BUÔN TO ĐỀU CÓ BÁN LẺ CẢ

宏發京烟各省大商店均有代售

Hiếm có! Hiếm có!

Trong tỉnh Quảng-Nam ngài nào mà đã quá vui phải làm cảnh nghiện A phiện, mau mau [illegible] bổn hiệu mà uống thuốc bỏ đi, bỏ được bổn hiệu mới lấy tiền, còn không thì một xu cũng không tốn.

Còn ở ngoại tỉnh, ngài nào muốn mua xin gởi tiền trước về th[illegible] mới gởi đi; giá thuốc mỗi lọ là 1$. Thuốc bỏ rất dễ dàng, uống vào thì mạnh khoẻ thêm, không bỏ, phá chi cả, đi làm việc nặng nề được như thường.

Trăm người bỏ được cả trăm

Bazar HỒNG LẠC
HOÀNG-ĐẮC-VINH
[illegible]

MAGASIN DE SOIERIES

TÂN LỢI

188-140, Bd Tổng-đốc-Phương (CHOLON)

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không e sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng bombay, h[illegible] v. v... Khăn đội [illegible] thêu nhiều kiểu, nhiều màu tuyệt đẹp.

Trữ bán sỉ và lẻ đủ thứ màu nhuộm của [illegible] hiệu "Teinture Idéale" danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits "Kim Thời" của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu mua sỉ có huê-hồng.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ thương-nghị

TÂN-LỢI
138-140, Bd Tổng-đốc-Phương Cholon

NAM-KỲ TAM-THÁNH-DƯỢC

TRỪ-TÊ, BỔ-HUYẾT, GIẢI-LAO?

Hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG HOCMON

TẾ-CẤP PHÒ-NGUY TAM-THÁNH-DƯỢC

Có ba thứ thuốc hay, đã giúp được nhiều bịnh mạnh nên gọi là TAM-THÁNH-DƯỢC

1 Thần hiệu tê bại hoàn « Kính cáo đồng bào ai mắc bịnh phong tê bại xuội nhức mỏi cách thế nào mau mau gởi thơ đến bổn hiệu TẠO NHƠN ĐƯỜNG *Hốc-môn* kiếp lấy thuốc trừ tê mà uống thì ắt được mạnh giỏi, giá mỗi hộp 1$20. Vì như có kẻ nghèo nàn không tiền mà vương lấy bịnh tê, lập tức viết thơ đến bổn hiệu TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG vui lòng gởi thuốc cho không.

Quyết «Bất thực Ngôn»

2 Sĩ lao bổ tạn hoàn, là thứ bổ tinh thần cho quí ông quí Thầy, quí Học sanh bổ phổi trừ ho, hoặc di tinh mệt mỏi; bổ [illegible] giải trí. Giá mỗi hộp 1$00.

3 Điều kinh bạch đái hoàn. Quí cô, quí Bà dùng bổ huyết điều kinh và trừ Bạch-Đái ba trừ xây xẩm, hết sôi ruột, hết nhức mỏi, đang tư nhuận da thừa rất hay mỗi hộp 1$00.

Bổn hiệu có chế LÃO-THỰC ĐỊA (cửu chưng cửu sái) LỘC-GIÁC GIAO nấu kỹ thương hạng, để làm tễ, hoặc dùng thân mà uống bổ, mỗi lượng giá 1$00.

Thưa quí vị đồng bào 3 thứ thuốc nói trên đây, cân là tánh chất cao lương phong vị tinh chế. THỈNH quí Cô, quí Thầy dùng mà bổ dưỡng thì ắt được khương cường quí thể thấy linh nghiệm chẳng hề sai.

CÁCH GỞI: *Mua thuốc, thơ, hoặc Mandat thì đề ngu[illegible]*

M. TRƯƠNG MINH Y *Directeur* TẠO-NHƠN-ĐƯỜNG,
N° 4 *Rue de la Gare* HÓC-MÔN (*GIA-ĐỊNH*)

Quí ngài có mua ba thứ thuốc đây, xin nhớ mua manda gởi trước cho tiền cước và bổn hiệu. *Muốn đến bổn hiệu do ngay bến xe lửa đậu.*

Thánh dược nước nhà Đồng-bào huệ cố?

[illegible] TIẾNG DÂN HUẾ

Directeur Gérant, Huỳnh-thúc-Kháng